

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 66/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval

ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Ivanom, Chladná 2/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost 30/2020 z 18. novembra 2020 a

ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Romanom Balcom, Mickiewiczova 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost 30/2020 z 18. novembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tost 30/2020 z 18. novembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavnému súdu bola následne 18. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“; spolu ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 2 a 5 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

3. Ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 2/2021-10 z 20. januára 2021 ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (Rvp 53/2021) a ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (Rvp 98/2021), spojil na spoločné konanie vedené pod sp. zn. Rvp 53/2021, pričom zároveň rozhodol, že uznesenie o spojení vecí na spoločné konanie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom.

4. Z obsahu ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, odboru Bratislava ČVS: PPZ-349/NKA-BA3-2019 z 23. apríla 2020 bolo sťažovateľom vznesené obvinenie

v bodoch 10 až 18 za pokračovací obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2, 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Podstata obvinení sťažovateľov spočívala v pokračujúcom údajnom prijímaní úplatku spoločne s ďalšími obvinenými v súvislosti s konaním na [REDAKOVANÉ] (ďalej len „PPA“) o poskytnutí nenávratného finančného príspevku jeho žiadateľom.

Sťažovatelia sú stíhaní väzobne, pričom do väzby boli vzatí uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 5 Tp 6/2020 z 25. apríla 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 20/2020 zo 14. mája 2020 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Uznesením sp. zn. 5 Tp 6/2020 z 5. novembra 2020 špecializovaný súd podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil väzbu sťažovateľov do 1. apríla 2021.

Proti tomuto uzneseniu špecializovaného súdu podali sťažovatelia sťažnosti, o ktorých rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 1 Tost 30/2020 z 18. novembra 2020 tak, že podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku doplnil predmetné uznesenie špecializovaného súdu o chýbajúce výroky tak, že podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľov nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Sťažovateľ v 1. rade v ústavnej sťažnosti namieta, že jeho trestné stíhanie je založené na jedinej usvedčujúcej výpovedi spoluobvineného (tzv. kajúcnika) [REDAKOVANÉ], že nebol vykonaný žiaden dôkaz o korupčnom konaní, že nebol ustálený žiaden „*korupčný reťazec*“ a že odôvodnenie napadnutého uznesenia je založené iba na bezobsažných prázdnych frázach bez odkazu na konkrétne skutočnosti. Najvyšší súd podľa sťažovateľa v 1. rade pristupuje k dôkazom selektívne. Sťažovateľ v 1. rade tvrdí, že vyšetrovateľ v jeho veci postupuje zdĺhavo, s priťahmi a tendenčne. Najvyšší súd má taktiež opomínať posúdenie správnosti kvalifikácie skutkov, ktorých sa mal sťažovateľ v 1. rade dopustiť, a podľa jeho názoru nie sú splnené materiálne podmienky väzby. Navyiac, podmienky vo výkone väzby majú byť podľa sťažovateľa v 1. rade kritizované aj

v odborných kruhoch ako nevyhovujúce medzinárodným štandardom na ochranu pred mučením, resp. neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ v 1. rade navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], nar... bytom... v súčasnosti vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a ústave na výkon väzby... [REDAKOVANÉ], na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 a ods. 5 Listiny základných práv a slobôd a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právoplatným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.11.2020, sp. zn. I Tost/30/2020, porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.11.2020, sp. zn. I Tost/30/2020 a prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], nar... bytom... v súčasnosti vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a ústave na výkon väzby... [REDAKOVANÉ], neodkladne prepustil z väzby na slobodu.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 370,08 eura na účet jeho právneho zástupcu, JUDr. Dušanovi Ivanovi, advokátovi... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

7. Sťažovateľ v 2. rade v ústavnej sťažnosti namieta dôvodnosť svojho trestného stíhania a neexistenciu „korupčného reťazca“. Tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je založené na konkrétnych skutočnostiach a dôkazoch, ale na bezobsažných prázdnych frázach. Najvyšší súd aj podľa sťažovateľa v 2. rade pristupuje k dôkazom selektívne a vyšetrovateľ postupuje zdĺhavo, s priet'ahmi a tendenčne. Ani v prípade sťažovateľa v 2. rade nie sú splnené materiálne podmienky väzby. Aj sťažovateľ v 2. rade poukazuje na podmienky vo výkone väzby, ktoré sú podľa jeho názoru neľudské a ponižujúce.

8. Na základe uvedeného sťažovateľ v 2. rade navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], nar... bytom... v súčasnosti vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a ústave na výkon väzby... [REDAKOVANÉ], na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 a ods. 5 Listiny základných práv a slobôd a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právoplatným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.11.2020, sp. zn. I Tost/30/2020, porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.11.2020, sp. zn. I Tost/30/2020 a prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby [REDAKOVANÉ], nar... bytom... v súčasnosti vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a ústave na výkon väzby... [REDAKOVANÉ], neodkladne prepustil z väzby na slobodu.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 370,08 eura na účet jeho právneho zástupcu, Mgr. Romanovi Balcovi, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto

zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľmi označené referenčné právne normy

15. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

16. Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 8 ods. 5 listiny do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

17. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;

d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán;

e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Podstatou ústavných sťažností sťažovateľov je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 2 a 5 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa názoru sťažovateľov k porušeniu nimi označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd napadnutým uznesením arbitrárne nevyhovel sťažnostiam sťažovateľov proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 5 Tp 6/2020 z 5. novembra 2020, ktorým špecializovaný súd predĺžil väzbu sťažovateľov do 1. apríla 2021.

19. Ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavné sťažnosti sťažovateľov obsahujú všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na ich odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavné sťažnosti sťažovateľov je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

III.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľov podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

22. Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, pričom dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody zároveň bolo v súlade s účelom

čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [k tomu pozri okrem judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvedenej v bode 27 aj Bozano v. Francúzsko, č. 9990/82, rozsudok ESLP z 18. 12. 1986, bod 54; Benham v. Veľká Británia, č. 19380/92, rozsudok Veľkej komory ESLP z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej judikatúry Stanev v. Bulharsko, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESLP zo 17. 1. 2012, bod 143; L. M. v. Slovinsko, č. 32863/05, rozsudok ESLP z 12. 6. 2014, bod 121].

23. Sťažovatelia v petitoch ústavných sťažností namietajú porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru bez toho, aby špecifikovali, porušenie konkrétne ktorého práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru namietajú. Z obsahu odôvodnení ústavných sťažností však vyplýva, že namietajú porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

24. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľov o porušení ich práva zaručeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru konštatuje, že ústavnými sťažnosťami napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľov (rozhodovalo sa o predĺžení ich väzby). Dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je však *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa, naopak, *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Námietky sťažovateľov o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sú preto neopodstatnené (obdobne napr. II. ÚS 105/2019, II. ÚS 314/2020, I. ÚS 345/2020).

25. Z uvedených dôvodov ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavné sťažnosti sťažovateľov v častiach namietajúcich porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 2 a 5 listiny, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

26. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011).

27. Pokiaľ sťažovatelia namietajú porušenie práva na slobodu a bezpečnosť v súvislosti s nedostatočným preskúmaním zákonnosti ich väzby, ústavný súd poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok

porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

28. Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantuje tento článok, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06, III. ÚS 122/2012), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

29. Pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či mala, prípadne nemala byť lehota ich väzby predĺžená. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľov vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

30. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavné sťažnosti sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

31. Najvyšší súd v napadnutom uznesení pri preskúmaní rozhodnutia špecializovaného súdu posudzoval splnenie formálnych, ako aj materiálnych podmienok predĺženia lehoty väzby sťažovateľov. Po zistení splnenia formálnych podmienok predĺženia lehoty väzby sťažovateľom (vznesenie obvinenia sťažovateľom, včasnosť podania návrhu na predĺženie lehoty väzby sťažovateľov prokurátorom) najvyšší súd v rámci posúdenia splnenia materiálnych podmienok predĺženia väzby sťažovateľom pristúpil najprv k posúdeniu dôvodnosti ich trestného stíhania.

Najvyšší súd v úvode zdôraznil, že z pohľadu rozhodovania o väzbe sťažovateľov je dôležité, či od okamihu vznesenia obvinenia sťažovateľom sa dôvodnosť ich trestného stíhania skôr prehľbuje, ako oslabuje. Najvyšší súd prisvedčil záveru špecializovaného súdu, že ak niektoré ďalšie priame dôkazy okrem výpovede spoluobvineného [REDACTED] v súčasnosti zabezpečené neboli, je to tak práve s poukazom na zjavne skrytý a zastieraný charakter údajnej trestnej činnosti, ktorá za súčasného dôkazného stavu vykazuje znaky pozoruhodnej sofistikovanosti a prepracovanosti. V zhode so závermi špecializovaného súdu najvyšší súd zároveň zdôraznil, že výpoveď [REDACTED] je zatiaľ ale pomerne presvedčivo podopieraná výsledkami dosiaľ vykonaných procesných úkonov. Podľa názoru najvyššieho súdu dosiaľ vykonané dôkazy a realizované procesné úkony orgánov činných v trestnom konaní nielenže potvrdzujú dôvodnosť trestného stíhania, ale dokonca výrazne naznačujú, že trestná činnosť údajne páchaná aj oboma sťažovateľmi by mohla byť ešte rozsiahlejšia v porovnaní s pôvodne predpokladaným penzom trestnej činnosti. Najvyšší súd sa nestotožnil ani s námietkami sťažovateľov o nedostatočne promptnom postupe orgánov činných v trestnom konaní vo vzťahu k vyšetrovaniu údajne páchanej trestnej činnosti tvoriacej predmet uznesenia o vznesení obvinenia, pretože jej zložitnosť, organizovanosť a priam schematickosť vzťahov, ktoré medzi v jej rámci figurujúcimi subjektmi mali na podklade dosiaľ vykonaného dokazovania reálne existovať, vyjadruje okrem iného už len tá skutočnosť, že za totožnú, resp. inú, avšak skutočne úzko prepojenú údajnú trestnú činnosť sú väzobné stíhané aj iné osoby (uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 43/2020 z 10. novembra 2020, sp. zn. 4 Tost 40/2020 zo 14. októbra 2020, sp. zn. 3 Tost 36/2020 z 2. septembra 2020, sp. zn. 2 Tost 27/2020 z 8. júla 2020, sp. zn. 3 Tost 22/2020 z 28. mája 2020, sp. zn. 4 Tost 20/2020 zo 14. mája 2020, sp. zn. 5 Tost 16/2020 z 21. apríla 2020).

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľov koncentrujúcou sa na priaznivú prezentáciu výsledkov niektorých vykonaných procesných úkonov najvyšší súd konštatoval, že z príslušného spisu vyplývajú skutočnosti svedčiace skôr o úplnom opaku. Najvyšší súd poukázal, že konkrétne svedok [REDACTED] 16. júla 2020 bez väčšieho zaváhania potvrdil svoj kontakt s osobami [REDACTED] a [REDACTED], pričom dodal, že „*existovala možnosť ovplyvnenia hodnotenia projektov*“. V spojení s už naznačenou schematickosťou a s tým, že údajne páchaná trestná činnosť predstavovala „*zabehnutý stroj*“, uvedené nemožno

podľa názoru najvyššieho súdu odignorovať, pričom najvyššiemu súdu sa ťažko uveriteľnou javí verzia, že sťažovateľ v 2. rade napriek tomu, že pôsobil v tom čase ako generálny riaditeľ PPA, nemal vedomosť o skupine, ktorá projekty „vybavuje“ mimo neho. Svedok [REDACTED] v rámci svojho výsluchu konaného 20. júla 2020 rovnako uviedol, že po prijatí žiadosti vyšetrovateľa vypracoval odpoveď adresovanú vyšetrovateľovi Národnej kriminálnej agentúry a osobne ju dal podpísať sťažovateľovi v 2. rade ako generálnemu riaditeľovi – po podpísaní danej písomnosti ju založil do skrine, kde do nej nemal prístup nik iný ako osoba k tomu oprávnená pri vybavovaní dožiadania na sekcii projektovej podpory. K tomu prístupuje výpoveď svedka [REDACTED] z toho istého dňa, ktorý pracoval ako právnik právneho odboru sekcie projektových podpôr a okrem sťažovateľa v 2. rade poznal aj obvinených [REDACTED] a [REDACTED], čo samozrejme nie je okolnosťou automaticky svedčiacou pre danosť dôvodného podozrenia, resp. existencie niektorého z dôvodov väzby, avšak najvyšší súd spozornel pri zistení, že z obsahu dožiadania, s ktorým sa svedok [REDACTED] oboznámil, odfotil dve listiny do svojho mobilného telefónu a poslal ich [REDACTED] prostredníctvom mobilnej aplikácie. Svedok [REDACTED] uviedol, že dôvodom jeho konania bolo, že mu sťažovateľ v 2. rade povedal, resp. naznačil, že keď bude vedieť niečo zaujímavé, má poskytnúť informácie [REDACTED], o ktorom svedok [REDACTED] vedel, že sa pozná so sťažovateľom v 2. rade, ako aj [REDACTED], „ktorého meno sa v tých podkladoch objavilo“. Tiež potvrdil, že asi dva až trikrát takto poslal rozhodnutia ministerstva alebo žiadosti, ktoré boli obdobného obsahu. Do takéhoto obrazu skutkového deja podľa názoru najvyššieho súdu presvedčivo zapadajú aj skutočnosti uvádzané svedkom [REDACTED] vo výsluchu z 26. mája 2020, ktorý prichádzal s informáciami o konkrétnych projektoch a žiadateľoch do styku s [REDACTED] aj [REDACTED], ako aj [REDACTED]. Ak potom [REDACTED] pri výsluchu z 22. apríla 2020 uviedol, že dostal od sťažovateľa v 1. rade informáciu, „že je nejaký problém na strednom Slovensku“, ktorú následne konkretizoval [REDACTED] tak, že ide o štyroch podnikateľov a „že niektorí ľudia začali spolupracovať s políciou a chystá sa zásah polície“, nemožno opomenúť tvrdenie obvineného [REDACTED], ktorý po zadržaní [REDACTED] dostal od sťažovateľa v 2. rade žiadosť polície adresovanú Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, predmetom ktorej bolo

spresnenie pracovných pozícií [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa v 2. rade s tým pokynom, aby ju odovzdal [REDAKOVANÉ], ktorý to „mal riešiť“ s [REDAKOVANÉ].

V súvislosti s nadväzujúcou námietkou sťažovateľov spočívajúcou v spochybňovaní vierohodnosti „kajúcnikov“ najvyšší súd odkázal na svoju judikatúru, v zmysle ktorej nie je žiaden zákonne získaný dôkaz vylúčený z podkladu pre rozhodnutie konajúceho súdu, rozhodnutie o väzbe nevynímajúc. V zásade totiž platí, že aj na základe výpovede svedka „kajúcnika“ môže byť nepochybné prijatý záver o dôvodnosti podozrenia z páchania trestnej činnosti tým-ktorým obvineným. Výpoveď takej osoby pri jej voľnom hodnotení môže byť potenciálne ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú výhodu. Na druhej strane, osoba v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočúvaná už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jej rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa ňou uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jej osobnú pozíciu mohlo skomplikovať. Oba tieto faktory sa vo sfére hodnotenia dôkazov stretávajú a je potrebné sa s nimi vyrovnáť v konkrétnom prípade vzhľadom na jeho okolnosti. V kontexte trestnej veci sťažovateľov a štádia, v akom sa nachádza vyšetrowanie, ide o použiteľné skutočnosti nepopierateľného významu. O to viac, keď s poukazom na už uvedené neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by spochybnili vierohodnosť tvrdení prezentovaných obvineným [REDAKOVANÉ] do tej miery, že by ju bolo možné považovať za účelovú a motivovanú snahou zbaviť sa trestnej zodpovednosti. Práve naopak, ním uvádzané skutočnosti boli v podstatnej miere potvrdené práve výsluchmi uvedených svedkov (najmä výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ], ktorý potvrdil možnosť ovplyvňovania rozhodovacích procesov na PPA), ktoré pomerne plastickým spôsobom opísali „fungovanie systému“. V tejto súvislosti najvyšší súd odkázal na odôvodnenie sťažnosťou napadnutého uznesenia špecializovaného súdu.

32. V rámci posúdenia splnenia materiálnych podmienok predĺženia lehoty väzby sťažovateľov následne najvyšší súd pristúpil k posúdeniu splnenia podmienky, že pre zložitosť veci alebo z iných závažných dôvodov nebolo možné trestné stíhanie skončiť v základnej lehote väzby. Podľa názoru najvyššieho súdu je predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľov odôvodnené vzhľadom na procesné úkony, ktorých vykonanie sa v trestnej veci sťažovateľov predpokladá (napr. v súčasnosti prebieha znalecké skúmanie

s cieľom zistenia prípadnej elektronickej komunikácie, resp. elektronickej dokumentov súvisiacich s trestným stíhaním, zároveň prebieha znalecké skúmanie s cieľom analyzovať skutočný obsah a podstatu relevantných finančných vzťahov medzi jednotlivými subjektmi, priebežne sa vykonávajú výsluchy obvinených a svedkov, čo spoľahlivo neguje akúkoľvek argumentáciu sťažovateľov spočívajúcu v prietahoch vo vykonávaní úkonov trestného konania. Dňa 16. októbra 2020 bol vykonaný výsluch utajeného svedka 1, pričom vo vzťahu k jeho výsledkom bude potrebné pristúpiť k doplneniu dokazovania vykonaním ďalších do úvahy prichádzajúcich procesných úkonov, bude nutné pristúpiť k analyzovaniu záverov plynúcich z výsledkov znaleckého dokazovania, nie je možné vylúčiť potrebu vykonania ďalších úkonov, ktoré môžu prirodzene vyplynúť z výsledkov ďalšieho dokazovania, je zároveň potrebné očakávať vykonanie výsluchu agenta atď.). Najvyšší súd zároveň zdôraznil, že v trestnej veci sťažovateľov sa rozsah, čo sa týka participácie okruhu osôb zúčastnených na jej údajnom páchaní, postupne ráta na desiatky trestne zodpovedných subjektov. S prihliadnutím na rozsiahlosť dokazovania, z ktorého vyplývajú stále nové skutočnosti, ktoré treba preveriť vo vzťahu k sťažovateľom, ako aj z dôvodu, že nejde o jednoduchú a monoštruktúrálnu trestnú vec, podľa názoru najvyššieho súdu nebolo možné trestné stíhanie dosiaľ skončiť v pôvodnej lehote väzby.

33. V rámci posúdenia splnenia materiálnych podmienok predĺženia lehoty väzby sťažovateľov napokon najvyšší súd pristúpil k posúdeniu splnenia podmienky existencie (pretrvávania) dôvodov ich väzby. Najvyšší súd v podstatnom konštatoval, že v prípade sťažovateľov k oslabeniu obavy zo zmarenia alebo z podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania nedošlo, pričom v dôsledku vykonávania procesných úkonov trestného konania je naďalej kontinuálne rozširovaný okruh a rozsah údajne páchanej trestnej činnosti sťažovateľov, čo obzvlášť zvyšuje riziko prípadného naplnenia obavy z kolúzneho konania sťažovateľov. Podľa názoru najvyššieho súdu konkrétnym dôvodom je samotný charakter trestnej činnosti, ktorú dosiaľ nebolo možné pre jej obťažnosť (vysoká sofistikovanosť, vzájomné finančné a osobné prepojenia medzi dotknutými subjektmi, zastieranie údajne korupčnej trestnej činnosti, z ktorej plynuli nemalé finančné zisky, formálne zákonnou obchodnou činnosťou) skončiť v základnej lehote trvania väzby. K danosti rizika naplnenia obavy z kolúzneho konania sťažovateľov podľa názoru najvyššieho súdu prispieva

stupňovitost' údajne ustáleného korupčného reťazca ([REDACTED] [REDACTED]), pričom je dôvodné konštatovať, že popri sebe v podstate mali existovať dve samostatné na to nadväzujúce legalizačné systavy pozostávajúce z právnických osôb, v rámci ktorých pôsobili v danej údajnej trestnej činnosti aktívne participujúce osoby. Najvyšší súd zdôraznil skutočnosť, že obsahová povaha jednotlivých skutkov, ktorých spáchanie sa kladie sťažovateľom za vinu, sa v rozhodujúcej miere odvíja od pojmov „ovplyvňovať“ alebo „zakrývať“. Ak preto sťažovateľ v 1. rade namieta, že jeho komunikácia cez telekomunikačné aplikácie a stretávanie sa na verejných miestach s uvedenými osobami nie je ničím neštandardným, izolovane sa obyčajné stretnutie alebo komunikácia cez niektorú z uvedených aplikácií skutočne môžu javiť ako bežný spôsob sociálneho kontaktu. Avšak v prípade, ak k takejto komunikácii pristupujú už uvedené okolnosti, je podľa názoru najvyššieho súdu namieste pochybovať o štandardnosti takejto skrytej formy komunikácie. Pokiaľ pritom sťažovateľ v 1. rade namieta, že vzhľadom na ukončenie vyšetrovania nemá koho ovplyvňovať, najvyšší súd uviedol, že vyšetrovanie skončené nebolo, v dôsledku čoho aj došlo k predĺženiu lehoty väzby sťažovateľov.

V súvislosti s námietkou sťažovateľov, že v prípade obvineného [REDACTED] špecializovaný súd dospel k záveru o zániku dôvodu kolúznej väzby, najvyšší súd konštatoval, že sťažovatelia mali zastávať v rámci štruktúry údajne páchanej trestnej činnosti najvyššie pozície, čo prirodzene zakladá dôvodnosť odlišného a svojím spôsobom prísnejšieho posúdenia skutočností odôvodňujúceho predĺženie lehoty trvania väzby a existenciu dôvodov väzby vo vzťahu k sťažovateľom.

34. Napokon vo vzťahu k námietke sťažovateľa v 1. rade o údajne nesprávnej právnej kvalifikácii skutkov, pre ktoré sa proti nemu vedie trestné stíhanie, najvyšší súd v podstatnom konštatoval, že sťažovateľom bolo vznesené obvinenie pre skutky právne kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 329 ods. 1, 2, 3 Trestného zákona (sťažovateľ v 1. rade), resp. zločinu prijímania úplatku formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 329 ods. 1, 2 Trestného zákona (sťažovateľ v 2. rade), ktorých sa mali dopustiť na skutkovom základe podrobne uvedenom v uznesení o vznesení obvinenia.

Subjektom skutkovej podstaty trestného činu podľa § 329 ods. 1, 3 Trestného zákona je ktorákoľvek osoba, ktorá sa podieľa na obstarávaní vecí všeobecného záujmu. Pri takejto právnej kvalifikácii sa nevyžaduje, aby subjekt skutkovej podstaty označeného trestného činu mal postavenie verejného činiteľa. V prípade, ak sa ale konania uvedeného v § 329 ods. 1 Trestného zákona dopustí verejný činiteľ (špeciálny subjekt skutkovej podstaty trestného činu) správna právna kvalifikácia jeho konania bude § 329 ods. 1, 2, 3 Trestného zákona.

Pokiaľ ide u sťažovateľa v 1. rade o právnu kvalifikáciu zisteného skutku podľa § 329 ods. 1 a 3 Trestného zákona, táto je podľa názoru najvyššieho súdu u sťažovateľa v 1. rade nepochybne ustálená. Pokiaľ ide u sťažovateľa v 1. rade o právnu kvalifikáciu zisteného skutku aj podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona, najvyšší súd konštatoval, že z jeho judikatúry vyplýva, že ak páchatel úplatok prijme alebo oň žiada v súčinnosti s verejným činiteľom, dopúšťa sa účastníctva na trestnom čine prijímania úplatku (R 32/1987), čo je rozdielom oproti aktuálnej právnej kvalifikácii skutku u sťažovateľa v 1. rade (spolupáchatelstvo podľa § 20 Trestného zákona). Uvedená skutočnosť však podľa názoru najvyššieho súdu vo vzťahu ku konaniu a k rozhodnutiu o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa v 1. rade v žiadnom prípade nie je okolnosťou, ktorá by mala za dôsledok ovplyvnenie trvania lehoty väzby, keďže na tento účel je vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade smerodajná právna kvalifikácia zisteného skutku podľa § 329 ods. 1 a 3 Trestného zákona, ktorá je u sťažovateľa v 1. rade nepochybne ustálená.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii zisteného skutku podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona najvyšší súd zároveň pripomenul, že účastník trestného činu sa, čo sa týka výšky hroziaceho trestu, postihuje rovnako ako páchatel trestného činu. Nadväzujúc na uvedené, najvyšší súd konštatoval, že v prípade, ak u sťažovateľa v 1. rade vo vzťahu k právnej kvalifikácii podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona v ďalšom priebehu vyšetrovania vyjde najavo potreba zmeny právnej kvalifikácie oproti uzneseniu o vznesení obvinenia (t. j. zmena zo spolupáchatelstva na účastníctvo), bude nutné postupovať podľa § 206 ods. 6 Trestného poriadku.

35. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladaným dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pre ktoré aj boli sťažovatelia obmedzení na osobnej slobode, nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy.

Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

36. Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľov v ich trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd v rámci záverov vyplývajúcich aj z odôvodnenia predmetného rozhodnutia špecializovaného súdu adresne a dostatočne určito predostiera svoje skutkové závery odôvodňujúce väzbu sťažovateľov, jeho argumenty vyznievajú presvedčivo a podľa názoru ústavného súdu sú primeraným zdôvodnením potreby väzobného stíhania sťažovateľov, ako to vyplýva aj z komentovaného znenia dohovoru k čl. 5 ods. 1 písm. c), podľa ktorého *argumentum a simili* „... zbavení svobody stěžovatele nemůže být vnímáno jako svévolné, jestliže vnitrostátní soud uvedl určité důvody pro pokračování vazby, ledaže by uváděné důvody byly mimořádně lakonické a bez jakéhokoli odkazu na ustanovení zákona, které by zbavení stěžovatele svobody dovolovalo [viz Khudoyorov proti Rusku, rozsudek, 8. 11. 2005, č. 6847/02, § 131 a 157, srov. Též Miminoshvili proti Rusku, rozsudek, 28. 6. 2011, č. 20197/03, § 69].“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2012.).

37. Pokiaľ ide o argumentačnú líniu ústavných sťažností spočívajúcu v spochybnení výpovede svedka [REDACTED] tým, že jeho svedectvo je svedectvom tzv. kajúcnika, poukazuje ústavný súd na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane judikuje, že pri rozhodovaní o väzbe obvineného sa nerozhoduje o jeho vine, resp. nevine, ale sa

posudzuje len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutku vyšetrovaného trestného činu, keď hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020).

Nad rámec uvedeného ústavný súd v súvislosti s inštitútom tzv. kajúcnika poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej v minulosti prezentoval svoje postoje k uvedenému inštitútu využívanému v trestnom konaní, ktorý zvykne byť obhajobou v konkrétnych trestných konaniach veľmi intenzívne napádaný. V Trestnom poriadku zákonodarca v záujme postihnutia závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné, stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní a súdom poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť (pozri napr. III. ÚS 665/2016, III. ÚS 708/2016, III. ÚS 11/2019). Judikatúra ESLP v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody upozornila na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však ESLP v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie ESLP vo veci Atanasov proti Bulharsku z 3. 3. 2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Cornelis proti Holandsku z 25. 5. 2004, č. 994/03; Lorsé proti Holandsku z 27. 1. 2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku z 27. 1. 2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí.

Je teda zrejmé, že postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využijú zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho svedka, nemožno považovať *a priori* za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa konajúce súdy s pomocou takýchto výpovedí

dopracovali. Ako to vyplýva z judikatúry ESLP, ale koniec koncov aj z relevantných ustanovení Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov), v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, nepravdivých výpovedí je povinnosťou súdu vykonať dôslednú previerku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu (pozri napr. III. ÚS 665/2016, III. ÚS 708/2016, III. ÚS 11/2019, II. ÚS 112/2020).

Každý obvinený má na výber, či bude/nebude spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní, či sa prizná/nepriзна k spáchaniu vyšetrovanej trestnej činnosti, a tiež má na výber, či bude napomáhať pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. Ak sa obvinený rozhodne pre priznanie, napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti a pre spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní alebo so súdom, ide o celkom zákonný postup súladný s § 36 Trestného zákona, ktorý nemožno obvinenému právom vyčítať. A to aj z dôvodu, že každý obvinený je poučený aj podľa § 345 Trestného zákona o krivom obvinení. Každý svedok je poučovaný aj podľa § 130 ods. 1, 2 Trestného poriadku, aj podľa § 345 a § 346 Trestného zákona a navyše, každý svedok následne na súde vypovedá pod prisahou. Ak sa svedok rozhodne po zákonom poučení vypovedať tak, že usvedčuje seba, ako aj ďalšie osoby zo spáchania trestnej činnosti, tak ani v prípade „sebausvedčovania“ nie je namieste takýto postup svedkovi vyčítať, lebo svedok postupuje v súlade s možnosťami danými mu zákonom. Na spochybnenie svedka preto nestačí len popierať jeho tvrdenia, ale je potrebné svedka usvedčiť z klamstva, z vedome nepravdivej svedeckej výpovede.

38. Úvahy sťažovateľov o porušení ich základných práv v súvislosti s hodnotením dôkaznej situácie najvyšším súdom vníma ústavný súd ako tendenčné. Vo vzťahu k odôvodnenosti podozrenia pri vznesení obvinenia vo svojej judikatúre ústavný súd opakovane uviedol, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal skutok, ktorým naplnil znaky skutkovej podstaty príslušného trestného činu. Dôvodné podozrenie teda predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho dôvodnosť závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho

prípade (Fox, Cambell a Hartley c. Veľká Británia z 30. 8. 1990). V tejto súvislosti je, naopak, potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t. j. buď potvrdzuje, alebo vyvracia) práve dokazovaním, ako to vyplýva aj z komentovaného znenia dohovoru: „Skutečnosti, ktoré vyvolaly podozrení, nemusejí byť téhož stupňe jako ty, které jsou nutné k odůvodnění odsouzení nebo být jen ke vznesení obvinění [viz Murray proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu, 28. 10. 1994, č. 14310/88, § 55, srov. též Khodorkovskiy proti Rusku, rozsudek, 31. 5. 2011, č. 5829/04, bod 189]... skutečnosti, na nichž se podozření zakládá, však nemohou být stejné úrovně jako skutečnosti potřebné k odůvodnění odsouzení, nebo i k podání obžaloby, což je předmětem až další fáze trestního řízení [Krejčíř proti České republice, rozsudek, 26. 3. 2009, č. 39298/04 a č. 8723/05, § 75,]“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech*. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2012.). Samotné dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku rátajú s existenciou takéhoto dokazovania počas prípravného konania (m. m. IV. ÚS 383/04, IV. ÚS 217/2013).

39. Právne závery v odôvodnení napadnutého väzobného rozhodnutia najvyššieho súdu (v spojení s predmetným rozhodnutím špecializovaného súdu) korešpondujú so skutkovými zisteniami a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle (majú totiž logickú podobu, kde argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd súčasne zastáva názor, že konajúcimi súdmi prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel a zmysel a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu. Ústavný súd tak uzatvára, že konajúce súdy sa posúdením väzobnej veci sťažovateľov zaoberali dostatočne, náležite a primerane.

40. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavné sťažnosti sťažovateľov v častiach namietajúcich porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. podľa čl. 8 ods. 2 a 5 listiny a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

41. Keďže ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľov ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v ich ústavných sťažnostiach.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu